

Forfatter: Christian Frederik

Titel: BREV TIL: Anker, Carsten Tank FRA: Christian Frederik (1814-04-21)

Citation: Christian Frederik: "BREV TIL: Anker, Carsten Tank FRA: Christian Frederik (1814-04-21)", i *Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17*, CHRISTIANIA, s. 34. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002155169-000-shoot-L0021551690000016.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Christian Frederik og Carsten Anker's Brevveksling 1814 - samt Uddrag af deres Breve fra 1801-13 og fra 1815-17

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

16.

Privat

Eidsvold. 21. April 1814.

Min kjære Anker.

Tvende Ark Politik har jeg tilskrevet Dem, nu maa jeg fortroligen meddele Dem Underretninger om Rigsforsamlingens Gang.

Begyndelsen gjordes med Gudstjenesten. Professor Leganger holdt en vel ndarbeidet Prædiken d. 10. April; kun tillod han sig vel meget at strø Virak for mig. Man maa aldrig ophøje et Menneskes Ros over, hvad han fortjener elder efter sin menneskelige Natur kan fortjene; ogsaa talte han om Kronen noget for tidlig. Denne Dag gik iøvrigt bort med, at Fuldmagterne overleveredes til mig; men eftersaaes straks af en Komite, bestaaende af Regjeringsraad Sommerhielm og de tvende Biskoper Bech og Bugge. Samtlige Adresser skal vorde trykkede som et interessant historisk Mindesmerke.

Næste Dag Kl. 11 Form, aabnedes Rigsforsamlingen ved min Tale, hvilken det lykkedes mig at fremsige med Kraft og Værdighed, og som gjorde den hensigtede Virkning.

At Præsidentvalget faldt paa Kammerherre Anker, dertil havde jeg medvirket; thi jeg tror, at det lægger Upartiskhed for Dagen, og at det vil overtude de Svenske endmere om, at Nationen handler af egen Drift.

Grev Wedel havde til dette Valg ikknns to Stemmer, hvilket syntes at dekontenancere ham. En Komite blev paa denne Dag valgt at ndarbeide en Rigsdagsordning og Forslag til Takadressen til mig. Den 12. blev Rigsdagsordningen vedtaget, og Takadressen ligeledes.

Wergeland udmerkede sig ved denne Leilighed ved en Tale og hvilken han sluttede med de høitidelige Ord: „Nu har Christianssand talt!“ — og i hvilken han bl. a. paastod, at de Mænd, jeg havde kaldt til Møde paa Eidsvold d. 16. Febr., havde anmasset sig Folkets Snverænitet og bestemt dets Skjæbne. Kammerherre Anker og Professor Sverdrup tog til Grjenmæle og sagde, at de Mænd var kaldte som Raadgivere og Venner, at de intet havde bestemt; men Æren for, hvad der var gjort til Fædrelandets Frelse, tilkom ene mig. Grev Wedel selv talte s. 35 meget moderat imod Wergelands Motion, som han fandt at være upassende.

Takadressen blev enstemmigen vedtagen og mig overleveret om Eftermiddagen ved en Deputation med Præsidenten i Spidsen. Jeg svarede paa samme:

„Ethvert Bevis paa det norske Folks Tilfredshed med mine Bestræbelser er mig dyrebart; dobbelt Værd maa dette være for mig, fremført af Nationens udvalgte Mænd. — Min Bevidsthed siger mig, at jeg bar udrettet noget til Fødelandets Frelse. Det er til Dem at udrette mere.

Ved det Fædrelandssind og den Driftighed, der besjæler Rigsforsamlingen, vil den snart kunne tilendebringe den Konstitution, som dernæst endrægtigen skal forsvares og haandhæves. De vil bevidne Rigsforsamlingen min Forbindtlighed og Tak.“

En Komite til at udarbeide Konstitntionen blev valgt samme Dag, bestaaende af Professor Sverdrup, Sorenskriver Falsen, Presten Rein, Kaptein Motzfeldt, begge fra Bergen, Justitiarius Rogert, Provst Middelfarth fra Trondhjems Stift, Grev Wedell, Ridder [Jacob] Aal, Prest Wergeland, Toldprokurør Omsen, Oberst Hegermann, Kammerherre Oberst Petersen, Oberstløitnant Stabell og Just,[itsraad] Diriks.

De understrøgne (Wedell og Wergeland) er af det svagsindede, for ei at sige svensksindede Parti, der ahner stor Fare for Landet og hellere vil undgaa samme ved Underkastelse; men det er ikke uhensigtsmæssigt, at disse Personer er i Komiteen. Der drøftes da alt des nøiagtigere, og det velsindede Parti bar umiskjendelig stor Overvegt saavel i denne som i Forsamlingen i Almindelighed. Lastværdig er ikkun en feil Overbevisning, forsaavidt at den er ledet af urene Bevæggrunde, saasom Ærgjerrighed, eller af fremmed Indflydelse, ligesom ogsaa naar man søger at indpode andre sine Begreber og frygtagtige Fordomme. Forsaavidt er Grev Wedel og Kammerherre Løvenskiold, der i alle Maader viser sig som hans Bajas, lasteværdige; thi de søger i Løn ved idelig Overtalelse og Fornegten af deres, under Patriotens Maske skjulte, unorske Sindelag at mislede den mindre oplyste Del af Forsamlingen, ja, endog ved Stemmesedler, som de lader omgaa, at fremme Valg til Komiteerne de leur façon s. 36[efter eget Ønske], men alt forgjæves. Disse Makinationer strander tilhobe paa Retsindigheds Klippe. De øvrige Medlemmer af Komiteen er høist paalidelige. Sverdrup og Falsen kjender mine Tanker, Konstitutionen angaaende, fuldkommen nøie.

Det saakaldte Wedel'ske Parti er almindelig forhadet, og han mest, hvilket han vist dybt føler, hvormegen Umage han giver sig for at holde god Kontenance og at synes amiable.

En bergenusisk Soldat, som han (Wedel) vilde omvende, sagde sidst til ham: „Jeg kjender dig nok; man har

fortalt os om dig hjemme; men tag dig iagt, naar du taler om at blive svensk, saa bliver du stinget; saadan tænker jeg og alle mine Kamerater."

En anden, til hvilken Løvenskiold sagde, at han havde tabt ved Vernepligten, svarede ham: „Ja, det tror jeg nok, for saa kunde Svensken gaa ind i Landet, naar han vilde."

Nogle af de bergenhussiske Deputerede, der er af egne norsk Prøve, sagde indbyrdes, da de sad imellem de to benævnte Kammerherrer: „Hvem der dog sad hos de Bønder og Soldater dernede, thi da var man vis paa at sidde mellem Nordrænd."

Sligt og andet mere maa høres og døies.

Jeg udmerker ingen, jeg søger at være lige forekommende og omhyggelig mod alle. Jeg har gjort mig megen Umage for at besørge afhjulpet, hvad Klage over altfor af sides Kvarterer, der straks den første Dag reiste sig. Jeg indbyder alle Deputerede uden Persons Anseelse i alfabetisk Orden til mit Taffel; — kort jeg viser mig mellem dem uden Forbeholden eller Forstillelse, og alle, som mener Sagen det vel, ønsker vist en Nærværelse; men ligesom jeg aldrig ved nogen Omvei virker paa Forhandlingerne, saa er det mig ogsaa om at gjøre at lægge for Dagen, hvor lidet jeg ønsker at genere eller imponere Forsamlingen. Jeg benyttede saaledes Tiden fra d. 14. til d. 19. til et Ophold i Christiania, udi hvilke Dage jeg ekspederede en Kurer med mangfoldige Privatbreve til Danmark, og fik endel andre Forretninger fra Haanden.

Ved Rigsforsamlingen blev af Komiteen ndarbeidet og Forsamlingen forelagt vedfølgende 11 Punkter, af hvilke de 10 første blev antagne, den 11. udsat, da den fandt store Modsigelser af s. 37de konditionerede Personer. De førømtalte Modstandere vilde have Titelen Rigsforstander istedetfor Konge, derfor fandt de Retsindige, at denne Bestemmelse straks burde tilføies ved 1. Punkt, for at undgaa fremtidige Diskussioner.

Wergeland holdt en lang Tale og igjennemgik alle forskjellige Konstitutioner, citerende fremmede Autores osv., men blev raabt til Orden. Forslaget blev ordret antaget med over 2/3 Stemmer.

Om Jødernes fremdeles Udelukkelse var og Debatter; men Resultatet blev efter Ønske. Disse Diskussioner fandt Sted om Fredagen d. 15. Om Mandagen d. 18. var atter Generalforsamling, hvor tvende Spørgsmaal blev fremsatte:

1. Om en Finanskomite nu skulde nedsættes for at undersøge Rigets finansielle Resourcer.
2. Om Rigsforsamlingens Forhandlinger skulde ansees endte, naar Konstitutionen er grundlagt og Kongen er valgt?

Begge Spørgsmaal blev fremsatte af de Retsindede for at møde Modpartiets bestandige Bestræbelser: at forhale Sagen og Forhandlingerne. Det første Forslag antoges, og til Medlemmer af samme [sic] udnævntes: Amtmand Krohg, Fogden Collett og Kjøbmændene O. C. Mørdi, C. Stoltenberg, Rosenkilde, Schmidt, Meltzer og Lund. Det andet vakte mange Debatter. Wergeland holdt atter en lang Tale. Grev Wedel ligeledes, extempore og godt, meget moderat, men han vilde have Rigets udvortes Forhold undersøgt. Rein holdt ligeledes en kort, men fyndig Tale, som i Afskrift vedlægges. Spørgsmaalet misforstodes tildels, thi mange mener, at enkelte Dele af Lovgivningen maa bestemmes tilligemed Konstitutionen, og frygtede saaledes for, at Here uvedkommende Ting vilde blive inddragne under Konstitutionen formedelst denne Bestemmelse. Ved Stemmeoptællingen fandtes Stemmerne for og imod lige, saa at Præsidenten, Oberst Hegermann, gjorde Udslaget til Fordel for Spørgsmaalet. Denne værdige Mand er i disse Dage udnævnt til Præsident, Sørenskriver Falsen til Vicepræsident.

Nu arbeider Komiteerne, men 14 Dage varer Forsamlingen.

Hvad er jeg dog lykkelig fremfor andre Fyrster, der i lignende Tilfælde havde givet Folket Raaderum og maatte skjælv s. 38for Følgerne. Roligen og ubekymret kan jeg her i mit Kabinet overlade mig til Statsarbeider saavelsom til at fyldestgjøre Venskabets Fordringer; — det kan den Ærgjerrige ikke, som først tænker paa Statens Bedste efter at have fyldestgjort sine egne, umættelige Fordringer.

Mit Helbred er meget godt. Fra min Familie har jeg de bedste Efterretninger, og i Danmark er Stemningen og Virksomheden til vort Bedste umiskjendelig. [I Chifre]: Dagligen ankommer Kornskibe, i de seneste Dage over tyve Tusinde Tønder Korn, og til Bergen er 13 000 fra England. Skaf os flere; ingen skal takke Dem oprigtigere end Deres uforanderlig hengivne og forbundne Ven.

[Ingen Underskrift.]